

BI13 Kortlægning mhp. at udvikle en områdebaseret indsats om forebyggelse af negativ social kontrol (revideret 06.09.2022)

Resume

Med budgetforslaget foreslås afsat midler i 2023 til en kortlægning, som kan danne afsæt for en områdebaseret indsats om forebyggelse af social kontrol. Konkret foreslås kortlægningen at omfatte 1) identificering af lokale aktører, der kan bidrage til forebyggelsen af negativ social kontrol i udsatte boligområder, og 2) indsamling af international viden (via desk study) om virksomme metoder og tiltag til at inddrage forældre og lokalmiljø i arbejdet med at forebygge negativ social kontrol.

Kortlægningen skal dermed bidrage til metodeudvikling inden for et felt, hvor der er stort behov for en indsats, men hvor der er meget få eksisterende erfaringer at bygge på. Det er hensigten, at der på baggrund af kortlægningens resultater kan udvikles en indsats, som kan indgå i forhandlingerne om Budget 2024 – med det overordnede effektmål at styrke lokalområdets modstandskraft over for dynamikker og mønstre, der skaber grobund for udøvelse af negativ social kontrol.

Baggrund

Budgetnotatet indgår i arbejdet med forebyggelse af parallelsamfund. Københavns Kommune har et politisk mål om, at andelen af københavnere, der udsættes for social kontrol, skal falde.¹ Kommunens medborgerskabsundersøgelse for 2021², som måler på medborgerskab blandt 18-29-årige københavnere, viser, at signifikant flere unge med ikke-vestlig baggrund oplever social kontrol i form af begrænsninger ift. valg af uddannelse, venskaber og ægtefælle/kæreste sammenlignet med andre jævnaldrende københavnere. Fx viser undersøgelsen, at 24,1 pct. af unge københavnere med ikke-vestlig baggrund får begrænset deres frihed med hensyn til valg af kæreste og ægtefælle. Det tilsvarende tal for øvrige københavnske unge er 4,2 pct.

Forskningen viser, at negativ social kontrol typisk forekommer i familier, hvor hensynet til familien som en enhed går forud for det enkelte familiemedlems ønsker og behov, og i familier, hvor typisk mænd og ældre familiemedlemmer har forrang for kvinder og yngre familiemedlemmer.³ Centralt i forståelsen af negativ social kontrol er således, at det typisk udøves af en gruppe over for enkeltpersoner.

Københavns Kommunen har igennem en mangeårig indsats oparbejdet erfaringer med forebyggelse af negativ social kontrol på forskellige niveauer. På individniveau håndteres konkrete sager om social kontrol bl.a. gennem social kontrol-vejlederordningen på Jobcenter København og ekspertberedskabet Etnisk Konsulentteam i Socialforvaltningen. På gruppeniveau er der iværksat tidligt forebyggende indsatser på skoler, hvor børn og unge får oplysning om rettigheder og handlemuligheder.

¹ Københavns Kommunes Integrationspolitik 2019-22

² Medborgerskabsundersøgelse 2021, delrapport om social kontrol

³ Videnskortlægning om æresrelaterede konflikter, SIRI 2019

Hvis kommunen for alvor skal lykkes med en effektiv, helhedsorienteret forebyggelsesindsats, er der brug for at styrke indsatsen på gruppeniveau ift. at nå forældre, ligesom der er behov for at adressere det kollektive element i udøvelsen af social kontrol tydeligere gennem inddragelse af lokalmiljø. Med andre ord skal dialog med og inddragelse af civilsamfund og nærmiljø tæt på forældre og voksne i udsatte boligområder styrkes. Der eksisterer imidlertid meget få erfaringer med virksomme metoder og tiltag på området.

Med budgetnotatet foreslås en kortlægning i to dele: Dels identificering af lokale aktører (kommunale såvel som civilsamfundsborne), som kan bidrage til at gøre op med negativ social kontrol i lokalmiljøet, dels indsamling af international viden og erfaring med virksomme metoder til at engagere forældre og lokalmiljø i en dialog om følsomme emner som negativ social kontrol. Det er formålet, at kortlægningens resultater kan danne afsæt for en områdebaseret indsats (dvs. en indsats i et geografisk afgrænset område) med fokus på udvikling af metoder og tilgange til inddragelse af forældre og lokalmiljø i forebyggelsen af negativ social kontrol - og at metoden på sigt kan udbredes til andre områder af byen.

Indhold

Social kontrol findes i alle samfund og kulturer og handler om at regulere individers adfærd for at opretholde normer og værdier, som i det pågældende samfund eller fællesskab betragtes som rigtige eller ønskværdige. Der, hvor den sociale kontrol bliver et problem - og et anliggende for kommunen - er, når den bliver *lovgivningsstridig og ret-tighedskrænkende* (dvs. overtræder dansk lovgivning, FN's Børnekonvention mv.). Det er fx, når social kontrol *fører til mistriksel* (dvs. bringer børn/unges sundhed eller udvikling i fare, fx gennem tvang og trusler) eller bliver en *hindring for at deltage i samfundet* som aktiv og fuldgyldig borger (fx gennem begrænsning i retten til at deltage på arbejdsmarkedet, uddannelse mv.).⁴

Undersøgelser viser, at unge udsat for negativ social kontrol er markant overrepræsenterede i højrisikogruppen for mistriksel, og at de peger på forældre (særligt mødre) som de primære udøvere af kontrollen.⁵ Forældres udøvelse af negativ social kontrol vil ofte være begrundet i forventningspres fra omgangskreds og nærmiljø. Hvis denne spiral skal brydes, er der behov for, at der kan etableres en åben og direkte dialog med forældre om grænsen mellem almindelig opdragelse og negativ social kontrol. I denne dialog er det vigtigt, at forældres perspektiver inddrages, og at lokalmiljøers styrkes i at opbygge robusthed over for dynamikker og praksisser, der legitimerer udøvelsen af ret-tighedskrænkende og mistrikselsskabende social kontrol.

Som nævnt indledningsvist er social kontrol et kollektivt fænomen, hvorfor en effektiv forebyggelsesindsats kræver en tilbundsgående analyse og forståelse af de dynamikker og mønstre, der skaber grobund for udøvelse af kontrollen. Samtidig er (negativ) social kontrol et yderst følsomt emne, idet det berører dybereliggende værdier omkring opdragelse, kønsnormer, identitet og tilhørsforhold. Det er derfor afgørende, at temaets følsomme karakter indtænkes i de metoder og tilgange, der anvendes i dialogen med forældre og nærmiljø. Dette skal kortlægningen bidrage med bud på.

⁴ Københavns Kommunes [definition af social kontrol](#)

⁵ *Undersøgelse af unges oplevelse med negativ social kontrol*, Als Research 2018

Kortlægningen vil bygge videre på kommunens hidtidige erfaringer med inddragelse af forældre og lokalmiljø. Det er bl.a. sket igennem samarbejde med Dansk Flygtningehjælp, Bydelsmødre og Baba om oplysnings- og dialogarrangementer målrettet forældre i udsatte boligområder. En af de centrale erfaringer fra den hidtidige indsats er, at det er vanskeligt at skabe blivende forandringer hos deltagerne med enkeltstående og kortvarige indsatser. Der er behov for at gå mere systematisk og metodisk til værks med langsigtede indsatser, hvilket også understøttes af eksisterende forskning.⁶

Forud for kortlægningen udvælger BIF med inddragelse relevant(e) forvaltning(er) det geografiske område, som kortlægningen (og efterfølgende indsats) skal dække.

Selve kortlægningen varetages af ekstern aktør (fx NGO og/eller forskningsinstitution) med ekspertise på området.

På baggrund af kortlægningens resultater udarbejdes budgetnotat til budgetforhandlinger om Budget 2024 om udvikling metoder og indsatser til inddragelse af forældre og lokalmiljø ift. at etablere dialog om emner relateret til negativ social kontrol (fx opdragelse, trivsel, ungdomsliv, (forventninger til) pardannelse), herunder effektmåling af igangsat indsats.

Målgruppe

Indsatsen har to hovedmålgrupper:

- Forældre, voksne og familier, der skal navigere i udfordringer med negativ social kontrol og undertrykkende normer, der præger deres nærmiljø
- Ressourcepersoner, foreninger og civilsamfundsaktører, der kan bidrage positivt til at gøre op med negativ social kontrol i området.

Forventet effekt og opfølgning

Den forventede effekt af kortlægningen er, at den kan udgøre et solidt afsæt for at udvikle og afprøve metoder til at inddrage forældre og lokalmiljø i udsatte boligområder i arbejdet med forebyggelse af negativ social kontrol. Den forventede langsigtede effekt af indsatsen er – såfremt der opnås midler hertil ved Budget 2024 - at lokalområdets modstandskraft over for dynamikker og mønstre, der skaber grobund for udøvelse af negativ social kontrol, styrkes.

Økonomi

Der foreslås afsat samlet 0,3 mio. kr. i 2023 til indsatsen.

Tabel 2 sammenfatter økonomien i forslaget.

⁶ *Følgforskning i holdningsbearbejdende indsatser*, VIVE 2019 samt *Undersøgelse af tre indsatser over for negativ social kontrol og radikaliserings*, VIVE 2021

Tabel 1 - Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget 1.000 kr., 2023 p/l	Styringsområde	2022	2023	2024	2025	2026	I alt
Kortlægning	Service		300				300
Udgifter i alt (netto)			300				300

Risikovurdering og proces

Der forventes ikke at være risici forbundet med indsatsen.

Indsatsen kan igangsættes uden yderligere udvalgsbehandling.

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2 - Udgifter til service

1.000 kr., 2023 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift (I/U)	2022	2023	2024	2025	2026	I alt
Kortlægning	BIU	35.10	U		300				300
Udgifter i alt					300				300

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Indsatsen afvikles på bydels-niveau. Jf. beskrivelse under 'Indhold' vil udvælgelse af geografisk område foregå i dialog med relevante forvaltninger.

Bydækkende:										
Bispebjerg		Indre by		Vesterbro/ Kgs. Eng- have		Valby		Amager Øst		Udenbys
Nørrebro		Østerbro		Brønshøj/ Husum		Vanløse		Amager Vest		
Adresse										

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.